

..Sygn. akt VI Ka 548/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 grudnia 2013 r.

Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie VI Wydział Karny Odwoławczy w składzie :

Przewodnicząca: SSO Anita Jarzabek - Bocian

Sędziowie: SO Ludmiła Tułaczko

SO Marek Wojnar (spr.)

Protokolant sekr. sądowy Mariusz Pogorzelski

przy udziale Prokuratora Anety Ostromeckiej

po rozpoznaniu w dniu 17 grudnia 2013 r.

sprawy M. L.

oskarżonego o przestępstwa z art. 297 § 1 kk

na skutek apelacji wniesionej przez prokuratora

od wyroku Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi-Północ w Warszawie

z dnia 4 marca 2013 r. sygn. akt IV K 654/11

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi Rejonowemu dla Warszawy Pragi-Północ w Warszawie do ponownego rozpoznania; zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. M. D. kwotę 516,60 zł obejmującą wynagrodzenie za obronę z urzędu w postępowaniu odwoławczym oraz podatek od towarów i usług.

Sygn. akt VI Ka 548/13

UZASADNIENIE

M. L. został oskarżony o to, że:

I. w dniu 26 maja 2008 r. w W. działając w celu uzyskania dla siebie pożyczki gotówkowej w kwocie 6000 zł, do wniosku (...) o udzielenie w/w pożyczki złożył nierzetelne pisemne oświadczenie o zatrudnieniu, mające istotne znaczenia dla uzyskania w/w pożyczki, wprowadzając w ten sposób Bank (...) S.A. w błąd co do swojej sytuacji finansowej, tj. o czyn z art. 297 § 1 k.k.;

II. w dniu 28 maja 2008 r. w W. działając w celu uzyskania dla siebie pożyczki gotówkowej w kwocie 6890 zł, do wniosku (...) o udzielenie w/w pożyczki złożył nierzetelne pisemne oświadczenie o zatrudnieniu, mające istotne znaczenia dla uzyskania w/w pożyczki, wprowadzając w ten sposób Bank (...) S.A. w błąd co do swojej sytuacji finansowej, tj. o czyn z art. 297 § 1 k.k.

Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi-Północ w Warszawie wyrokiem

z dnia 4 marca 2013 r., w sprawie o sygn. akt IV K 654/11, oskarżonego M. L. uniewinnił od popełnienia zarzucanych mu obu czynów z art. 297 § 1 k.k.; zasądził od Skarbu Państwa na rzecz adw. M. D. kwotę 619, 92 zł tytułem zwrotu kosztów obrony wykonywanej z urzędu; zwrócił uprawnionemu (...) Bank (...) SA. dowody rzeczowe

opisane pod poz. 1-2 z wykazu dowodów rzeczowych z k. 31, przy czym uprzednio sporządził kopie przedmiotowych dokumentów; zwrócił uprawnionemu B. (...) Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty dowody rzeczowe opisane pod poz. 3-6 z wykazu dowodów rzeczowych z k. 65, przy czym uprzednio sporządził kopie przedmiotowych dokumentów; koszty sądowe w sprawie przejął na rzecz Skarbu Państwa.

Apelację od powyższego wyroku wniósł prokurator.

Zaskarżył on ten wyrok w całości na niekorzyść oskarżonego i zarzucił mu błąd w ustaleniach faktycznych wyrażający się w niezasadnym przyjęciu, że czyny oskarżonego M. L., określone zarówno w zarzutach aktu oskarżenia, jak również opisane w jego uzasadnieniu oraz określone granicami zdarzeń historycznych objętym tym aktem, nie wyczerpały znamion przestępstw z art. 297 § 1 k.k., wyrażających się w złożeniu nierzetelnych pisemnych oświadczeń o zatrudnieniu i podaniu w tych oświadczeniach nieprawdziwych informacji mających istotne znaczenie dla uzyskania pożyczek, w sytuacji, gdy ocena zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego prowadzi do przeciwstawnych wniosków.

W konkluzji apelacja wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Apelacja prokuratora jest zasadna i jej wniosek zasługuje na uwzględnienie. Skarżący stawia słuszny zarzut błędu w ustaleniach faktycznych, mającego wpływ na treść orzeczenia przez przyjęcie, że czyny zarzucane oskarżonemu nie wyczerpały znamion przestępstw z art. 297 § 1 k.k.

Bezsporne jest, że oskarżony M. L. złożył w Banku (...) SA dwa wnioski o udzielenie pożyczki - jeden w dniu 26 maja 2008 r., drugi w dniu 28 maja 2008 r. Po podpisaniu umowy obie pożyczki zostały oskarżonemu udzielone. Z treści wniosków z dnia 26 maja 2008 r. i 28 maja 2008 r. wynikało, że oskarżony w dniu ich złożenia był zatrudniony w firmie (...) – na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy na czas nieokreślony i nie znajdował się w okresie wypowiedzenia umowy o pracę, a jego średnie miesięczne dochody wynosiły odpowiednio 5.100 zł. i 3.400 zł. Wprawdzie, jak wynika z wyjaśnień oskarżonego, przed zawarciem przedmiotowych umów wykonywał on pewne prace w firmie (...) i trzykrotnie – 7.03.2008 r., 2.04.2008 r. i 2.05.2008 r. otrzymał z tego tytułu zapłatę w kwotach od 1450 zł do 1680 zł. Nie było to jednak zatrudnienie na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy i na czas nieokreślony, co przyznał sam oskarżony w swych wyjaśnieniach złożonych na rozprawie (k-114). Dodatkowo stwierdzić należy, że w dacie złożenia wniosków o pożyczkę bankową oskarżony nie był zatrudniony w firmie (...) na podstawie jakiegokolwiek umowy o pracę. Oskarżony w okresie objętym zarzutami był zatrudniony na podstawie umowy o pracę w firmie (...).

Analiza powyższych faktów dotyczących zatrudnienia oskarżonego i treści złożonego przez niego oświadczenia we wskazanych wyżej wnioskach o pożyczki prowadzi do wniosku, iż Sąd Rejonowy dokonał błędnych ustaleń faktycznych w zakresie oceny złożonych przez oskarżonego oświadczeń, a nadto błędnie uznał, że treść zarzutów sformułowanych wobec oskarżonego w akcie oskarżenia oraz treść jego uzasadnienia nie pozwala na określenie w jakim zakresie oświadczenie M. L. zostało uznane za nierzetelne. W tym miejscu podnieść należy, że oświadczenie pisemne jest nierzetelne, gdy zawiera informacje nieprawdziwe lub niepełne bądź ujęte w taki sposób, że mogą sugerować adresatowi stan rzeczy niezgodny z rzeczywistością (por. Marek Kulik Komentarz do art. 297 k.k., teza 5). Sąd Rejonowy wprawdzie przytoczył ten pogląd, jednakże nie odniósł go do okoliczności wynikających z zebranego w sprawie materiału dowodowego, co w efekcie rzutowało poczynieniem w tym zakresie błędnych ustaleń faktycznych. Skoro z przedmiotowych oświadczeń oskarżonego złożonych we wnioskach o pożyczki bankowe wynika, że oskarżony jest zatrudniony na stanowisku fakturzysty w firmie (...) w pełnym wymiarze czasu pracy na czas nieokreślony z wynagrodzeniem odpowiednio 3.400 zł i 5.100 zł., a faktycznie nie był on zatrudniony w tej firmie w takiej formie i z takim wynagrodzeniem to nie może budzić wątpliwości, że złożone oświadczenia nie odzwierciedlały pełnego i rzeczywistego stanu rzeczy, a tym samym wypełniały one znamiona nierzetelności, o jakiej mowa w art. 297 § 1 k.k. Odmienne stanowisko Sądu Rejonowego w tym zakresie jest oczywiście sprzeczne z zasadami prawidłowego

(logicznego) rozumowania, wskazaniemi wiedzy i doświadczenia życiowego, bowiem pozostaje w sprzeczności z poczynionymi ustaleniami co do zgodności treści oświadczeń oskarżonego z rzeczywistością. Podnieść przy tym należy, że charakter zatrudnienia i wysokość osiąganych dochodów są bez wątpienia okolicznościami mającymi istotne znaczenie dla uzyskania pożyczki. Dla banku, rozpoznającego wniosek o udzielenie wsparcia finansowego zasadnicze znaczenie ma bowiem zdolność kredytowa wnioskującego, a więc nie tylko czy uzyskuje on dochody i w jakiej wysokości, lecz również czy mają one charakter stały czy incydentalny, a ta okoliczność w przypadku uzyskiwania dochodów z tytułu pracy determinowana jest charakterem umowy będącej podstawą jej wykonywania. Zniekształcone informacje co do tych okoliczności dotyczących sytuacji materialnej oskarżonego miały więc istotne znaczenie przy podejmowaniu decyzji o przyznaniu wnioskowanych pożyczek. Dla oceny tej nie ma przy tym znaczenia niedoskonałość istniejącego wówczas systemu informatycznego umożliwiającego wpisanie i uwidocznienie jedynie jednego pracodawcy, jak też zsumowanie dochodów z różnych źródeł. Treść złożonych przez oskarżonego wniosków sugeruje bowiem stan odmienny od rzeczywistego, zarówno co do charakteru zatrudnienia jak i wysokości osiąganych dochodów. W tym miejscu wskazać należy, że nawet gdyby przyjąć, że dochody z różnych źródeł były sumowane, to analizując historię rachunku bankowego nie sposób stwierdzić, że oskarżony miał tak wysokie dochody, jakie deklarował, zwłaszcza w przypadku tych, wskazanych we wniosku z dnia 26 maja 2008 r. W okresie objętym zarzutami oskarżony zarabiał bowiem średnio 1.600 zł w firmie (...), natomiast z firmy (...) otrzymał zapłatę za wykonane prace jedynie trzykrotnie 7.03.2008 r., 2.04.2008 r. i 2.05.2008 r. w kwotach od 1450 zł do 1680 zł i po tej dacie oraz w czasie składania przedmiotowych wniosków o pożyczki nie otrzymywał z tej firmy żadnych kwot, a zatem trudno przyjąć, że uzyskiwane z tego tytułu dochody miały charakter regularny.

Słusznie również kwestionuje skarżący, że Sąd meriti błędnie uznał, iż oświadczenia oskarżonego zawarte w przedmiotowych wnioskach o pożyczki nie miało formy pisemnej. Wbrew stanowisku Sądu Rejonowego stwierdzić należy, że oświadczeniem pisemnym jest każda wypowiedź ujęta w formę pisemną, zarówno sporządzona przez sprawcę jak i przez inną osobę. Innymi słowy przez pisemne oświadczenia rozumieć należy wszelkie wypowiedzi zawarte w piśmie, sporządzonym własnoręcznie przez sprawcę lub sporządzonym przez inną osobę, lecz przedkładanym przez sprawcę w toku postępowania. Oświadczeniami w rozumieniu art. 297 § 1 k.k. będą zarówno pisma wymagane przez przepisy prawa w trybie postępowania prowadzącym do uzyskania jednej z instytucji wymienionych w tym przepisie, jak i oświadczenia samorzutnie składane przez sprawcę podczas postępowania prowadzonego w związku z ubieganiem się o uzyskanie kredytu, pożyczki pieniężnej, gwarancji, poręczenia, akredytywy, dotacji, subwencji, potwierdzenia przez bank zobowiązania wynikającego z poręczenia lub z gwarancji, lub podobnego świadczenia pieniężnego na określony cel gospodarczy, elektronicznego instrumentu płatniczego lub zamówienia publicznego (por. Marek Kulik Komentarz do art. 297 k.k., teza 4, por. też Komentarz do Kodeksu Karnego pod red. R. Stefańskiego oraz Piotr Kardas Komentarz do art. 297 k.k., teza 36). Bezspornym jest, że pracownik banku na podstawie ustnego oświadczenia o zatrudnieniu złożonego przez oskarżonego wypełnił wnioski o udzielenie pożyczki, które następnie zostały opatrzone własnoręcznym podpisem składającego – M. L.. Do przedłożenia pisemnego oświadczenia doszło więc w chwili złożenia przez oskarżonego podpisów na wnioskach o udzielenie pożyczki. Fakt spisania przez pracownika banku oświadczenia złożonego ustnie przez oskarżonego, które następnie po spisaniu zostało przez oskarżonego własnoręcznie podpisane świadczy o pisemnej formie oświadczenia, a tym samym brak jest podstaw do zwolnienia go od odpowiedzialności w świetle art. 297 § 1 k.k. (por wyrok SN z dnia 23 marca 1977 r., II CR 65/77, Legalis, dot. art. 78 k.c.).

Przedstawione wyżej uchybienia w zakresie ocen wynikających z materiału dowodowego okoliczności skutkujące błędnymi ustaleniami faktycznymi, które miały niewątpliwie wpływ na treść wyroku sprawiają, że zaskarżony wyrok nie mógł się ostać, a co za tym idzie należało go uchylić i sprawę przekazać do ponownego rozpoznania.

Jednocześnie na podstawie § 14 ust. 2 pkt 4 oraz § 2 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu orzeczono o wynagrodzeniu obrońcy z urzędu w postępowaniu odwoławczym.

Rozpoznając sprawę ponownie Sąd pierwszej instancji uwzględni powyższe wskazania, a pogląd na odpowiedzialność oskarżonego ukształtuje zgodnie z regułami art. 7 k.p.k. i swoje stanowisko należycie uzasadni, stosownie do reguł określonych w art. 424 k.p.k.

Reasumując - Sąd Okręgowy orzekł jak w dyspozytywnej części wyroku.